

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 19068
Tarih : 09.06.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

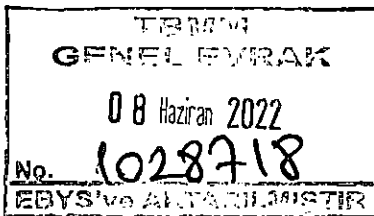
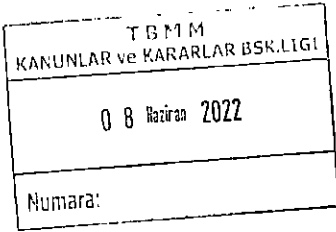
Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

GENEL GEREKÇE

13 Aralık 2004 yılında kabul edilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5275 sayılı ‘Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’, 14 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen ve 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7242 sayılı kanunla değişiklik yapılmıştır. 7242 sayılı ‘Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’, 5275 sayılı Kanun’da birçok değişiklik yapılırken özellikle mahpusların koşullu salıverme ve iyi hal değerlendirmelerine yönelik düzenlemeler getirmiştir.

5275 sayılı Kanunun 89. maddesi başlığı ile birlikte, 7242 sayılı kanunun ‘Hükümlülerin Değerlendirilmesi ve İyi Halin Belirlenmesi’ başlıklı 36. maddesiyle değişikliğe uğramıştır. Bu düzenlemelerle Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulu, mahpusu değerlendirmeye tabi tutarak koşullu salıverme hakkına ilişkin yetkilendirilmiştir. 5275 sayılı kanunun 89.maddesine (7242 sayılı Kanunun 36. Maddesine) dayanarak hazırlanan ‘Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’te de detaylandırılan maddeler, pişmanlık gibi muğlak bir ölçüt getirmiş olup “ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda”, “haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı”, “tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı”, “işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlık”,

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme
	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 08 Haziran 2022 Esas No: 2/4488	

“toplumla bütünleşmeye hazır olup olmama” gibi objektiflikten ve somut olmaktan uzak hükümler içermektedir.

Söz konusu düzenlemede; pişmanlık, zarar verme riski, iyi niyet vb. sübjektif hükümler ve mahpusların koşullu salıverme usulü gibi temel sebeplerle İdare ve Gözlem Kurulların yetkilendirilmesi başlı başına hukuka aykırı bir durum oluşturur. İdare ve Gözlem Kurulu’nun yetkilerine ilişkin 14 Nisan 2020 tarihli ve 7242 sayılı kanunun ‘Hükümlülerin Değerlendirilmesi ve İyi Halin Belirlenmesi’ başlıklı 36. Maddesi ile 5275 sayılı kanunun 89. Maddesinde yapılan değişiklikler; Anayasanın 2, 10, 19, 36, 38 maddelerinde yer alan sırasıyla *adalet ve insan haklarına saygı, kanun önünde eşitlik, kişinin hürriyeti ve güvenliği, hak arama hürriyeti, yürürlükte olmayan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmama* gibi hükümler ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)’nin 5, 7, 14 maddelerinde yer alan sırasıyla *özgürlük ve güvenlik hakkı, kanunsuz ceza olmaz, ayrımcılık yasağı* hükümleri ihlal etmektedir.

Söz konusu Kanundaki 2020 yılında kabul edilen değişiklikler iç hukuk ve uluslararası hukuka aykırıyken Kanunun uygulanması da insan haklarına değerlerine karşı skandal kararlara imza atmıştır. 2020 yılından itibaren yüzlerce mahpus, (geriye dönük bir şekilde de uygulanan) söz konusu düzenlemeden kaynaklı ‘keyfi’ bir şekilde koşullu salıverme hakları ihlal edilmiştir. Sadece Diyarbakır’da infazını tamamlamasına rağmen Cezaevi İdare ve Gözlem Kurulunca bu değişikliğe dayanılarak serbest bırakılmayan yüze yakın mahpus bulunmaktadır. Koşullu salıverme hakkından faydalanamayan mahpusların bir kısmının ağır hastalıklarının olması ise söz konusu maddenin yaşam hakkı ihlali doğuracağı açıktır. Örnek vermek gerekirse; 29 yıldır Trabzon E Tipi Cezaevi’nde olan anemi ve kalp rahatsızlığı bulunan Mehmet Sabri Yakut’un tahliyesi engellenmiştir. Yozgat 2 Nolu Tipi Cezaevinde bulunan mahpus Metin Güven, 30 yıldır cezaevinde bulunmasına ve infazının tamamlanmasına rağmen ‘pişman olmadığı’ gerekçesiyle tahliye edilmemiştir. Bolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan Erdal Tuncel, ‘fazla su tükettiği, elektrik tüketimine imtina etmediği, arkadaşlarından ayrı kalmadığı’ gerekçeleriyle infazı İdare ve Gözlem Kurulunca ertelenmiştir. Bununla birlikte Ordu E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan Süleyman Timurtaş’ın tahliyesi ise hiçbir gerekçe gösterilmeden ‘iyi halli değildir’ denilerek ertelenmiştir. Mahpusun disiplin cezaları infazının ertelenmesine gerekçe gösterilirken disiplin cezaları dahi hukukla bağdaşmayacak şekilde verilmektedir. Diyarbakır D Tipi Cezaevinde yemeklerin kötü olması sebebiyle yemek almayan 45 mahpus disiplin cezası almış, bu cezalar daha sonra infaz ertelemesine gerekçe gösterilmiştir. Tüm bu örnekler 2020

yılında kabul edilen Kanunun, yıllarca cezaevinde bulunan mahpusların aleyhine olacak şekilde geriye dönük uygulanmış, bu nedenle AİHS, Anayasa, Türk Ceza Kanunu ve İnfaz Kanununda gözetilen hakları ihlal etmiştir. Söz konusu hukuksuzluğun giderilmesi adına 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7242 sayılı Kanunun 36 ıncı maddesiyle düzenlenen değişikliklerin (13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 89 uncu maddesi) kaldırılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 – 7242 sayılı kanunun ‘Hükümlülerin Değerlendirilmesi ve İyi Halin Belirlenmesi’ başlıklı 36. Maddesi ile gelen değişiklikle 5275 sayılı kanunun 89. Maddesindeki yetkilendirilen İdare ve Gözlem Kurulunun doğurduğu hak kayıplarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2 – Madde ile uyum amaçlı Yönetmelik düzenlemeleri amaçlamaktadır.

Madde 3 – Yürürlük maddesidir.

Madde 4 – Yürürlük maddesidir.

**5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 89 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE - (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 89 uncu maddede yapılan değişikliklere uyum amaçlı yönetmelik düzenlemeleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen on beş gün içinde yürürlüğe konulur.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.